

มดกับต๊กแตน: นิทานอีสป

วันหนึ่งในฤดูร้อน ต๊กแตนตัวหนึ่งกระโดดไปมาในทุ่งหญ้าปลางส่งเสียงร้องเพลงอย่างมีความสุขสุดหัวใจ มดตัวหนึ่งเดินผ่านไป พร้อมกับลำเสียงเมล็ดข้าวโพดที่เขาจะเอาไปเก็บไว้ในรังด้วยความเหนื่อยยาก

“ทำไมไม่มาคุยกับฉันก่อนล่ะ” ต๊กแตนพูด “แทนที่จะทำงานตรากตรำและเหนื่อยยากเช่นนั้น”

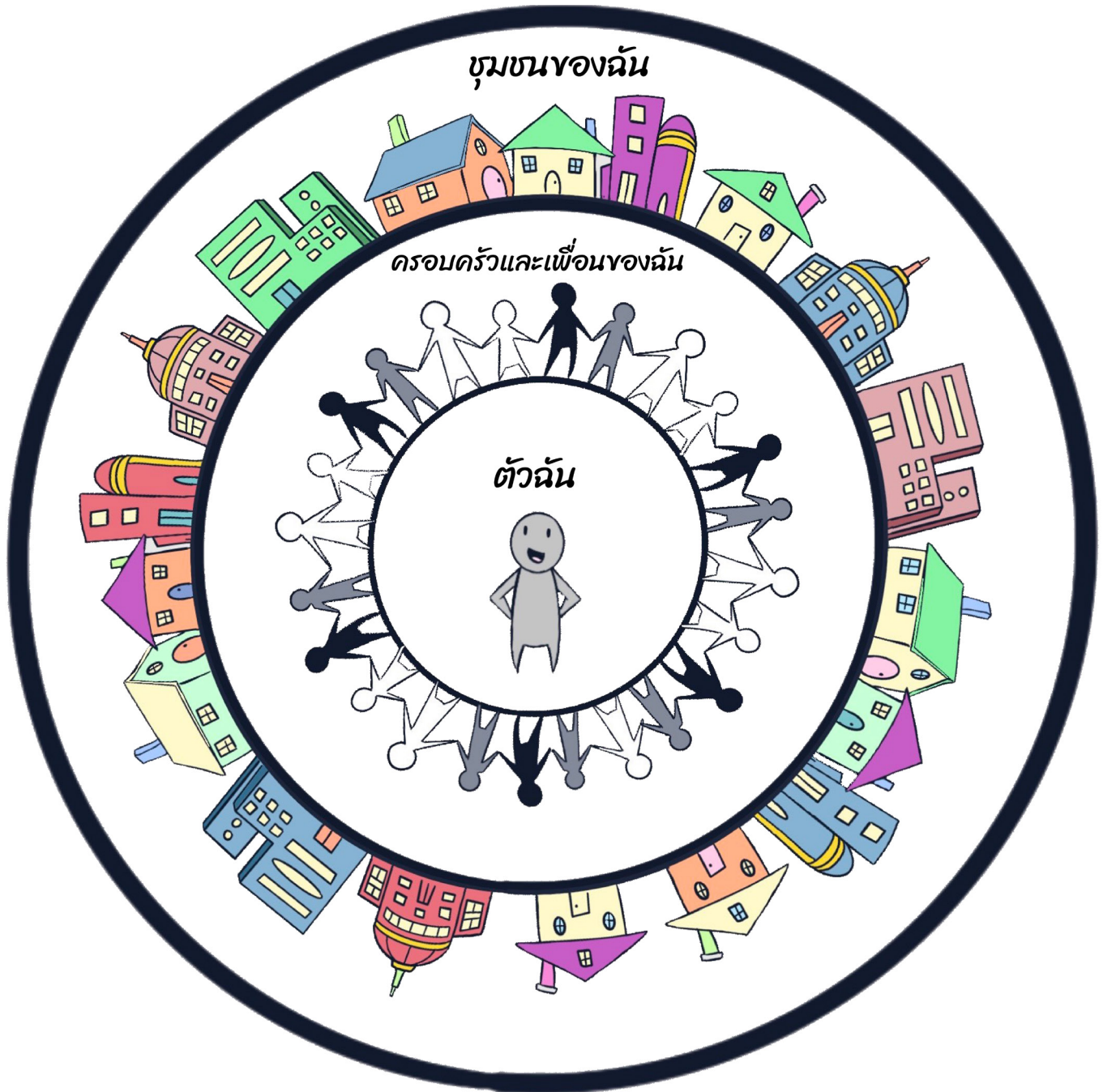
“ฉันกำลังลำเสียงอาหารสำหรับฤดูหนาว” มดกล่าว “และอยากแนะนำให้คุณทำแบบเดียวกันนะ”

“ทำไมต้องกังวลถึงฤดูหนาวด้วย” ต๊กแตนพูด “ตอนนี้เรามีอาหารมากมาย” แต่มดเดินจากไปและทำงานอย่างหนักต่อไป

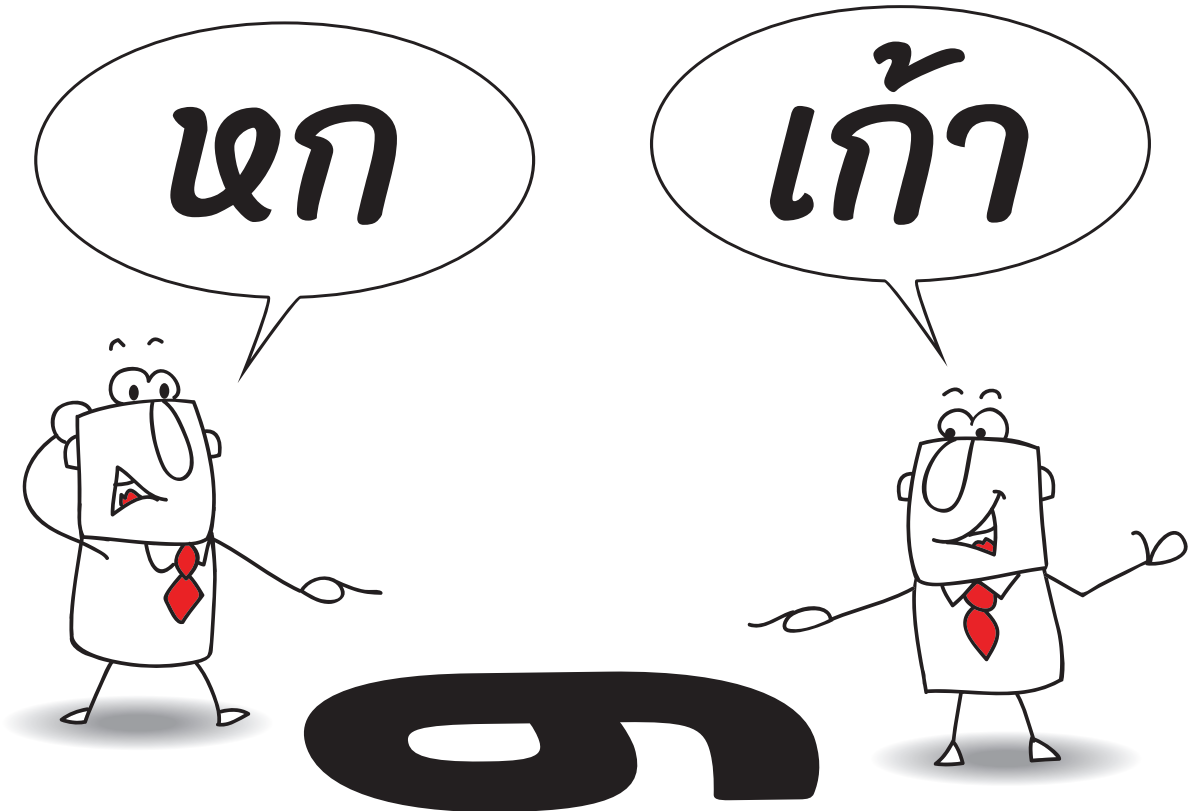
เมื่อฤดูหนาวมาเยือน ต๊กแตนไม่มีอาหารและพบว่าตัวเองกำลังจะตายเพราะความหิวโหย ขณะเดียวกันต๊กแตนก็เห็นมดแจกข้าวโพดและเมล็ดพืชที่พวกเขาเก็บสะสมเอาไว้เป็นประจำทุกวัน ฤดูร้อน และต๊กแตนรู้ว่า: สิ่งที่ดีที่สุดคือการเตรียมตัวสำหรับวันข้างหน้า

วงกลมแห่งความรับผิดชอบ

6 หรือ 9

5 ขั้นตอนสู่ความเห็นอกเห็นใจ

ขั้นตอนที่ 1: ใส่ใจ!

- เพื่อนของคุณพูดว่าอะไร
- คุณจะอธิบายภาษากายของพวกเขาอย่างไร

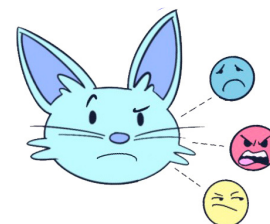
ขั้นตอนที่ 2: เชื่อมต่อ!

- สร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับความรู้สึกของเพื่อน
- เมื่อใดที่คุณได้สัมผัสกับความรู้สึกที่คล้ายกัน

ขั้นตอนที่ 3: จินตนาการ!

- คุณคิดว่าเพื่อนของคุณรู้สึกอย่างไรในขณะนี้
- คุณจะรู้สึกอย่างไรหากสิ่งนี้เกิดขึ้นกับคุณ

ขั้นตอนที่ 4: ทถาม!

- ทถามเพื่อนว่าพวกเขาารู้สึกอย่างไร

ขั้นตอนที่ 5: ลงมือทำ!

- ตั้งใจฟังเพื่อนของคุณพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของพวกเขา
- ใช้คำพูดและการกระทำของคุณเพื่อแสดงให้เห็นว่าคุณใส่ใจ

บัตรสถานการณ์สมมติเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจ

ซาร่า (Sarah) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของคุณหึ่งหวงเพื่อนคนใหม่ ไลาลา (Leila) ที่คุณทำความรู้จักด้วย วันหนึ่งขณะอยู่ในรถด้วยกันซาร่า (Sarah) เริ่มหัวเราะขำ ๆ พุดแล้วพุดถึงรถที่แม่ของ ไลาลา (Leila) ขับ ไลาลา (Leila) บังเอิญได้ยินและรู้สึกอับอาย คุณทราบว่ามีแม่ของ ไลาลา (Leila) ตกงาน คุณควรทำอย่างไร

มาเทโอ (Mateo) ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของคุณเริ่มล้อเลียนคริส (Chris) ที่เป็นคนอ่านหนังสือซ้ำ ตอนแรกคุณคิดว่ามันตลกดี แต่ความคิดเห็นของ มาเทโอ (Mateo) เริ่มดูใจร้ายมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่จริงแล้ว ตอนนี่คริส (Chris) รู้สึกอับอายที่จะอ่านออกเสียงให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง และเขามักก้มศีรษะลงเมื่อใดก็ตามที่ถูกเรียกให้ตอบคำถาม เมื่อคริส (Chris) ต้องอ่าน นักเรียนคนอื่น ๆ ในห้องยังคงคิดว่าความคิดเห็นและการเยาะเย้ยของ มาเทโอ (Mateo) เป็นเรื่องตลก คุณควรทำอย่างไร

มีนักเรียนพาลคนหนึ่งในห้องเรียนพร้อมกับเพื่อน ๆ ของเขาอีกหลายคนกำลังรุมล้อมนักเรียนคนหนึ่งอยู่ขณะช่วงพัก พวกเขาล้อเลียนเรื่องเก่าที่สกปรกของนักเรียนคนนั้น คุณควรทำอย่างไร

เด็ก ๆ กำลังเลือกทีมสำหรับการแข่งขันเบสบอลในชั่วโมงพลศึกษา เหลือนักเรียนสองคนที่ยังไม่มีทีม แต่กลับดันทีมไม่อยู่คนเดียว คุณควรทำอย่างไร

ซาเนีย (Shania) กำลังจะมีงานปาร์ตีวันเกิด ทั้งชั้นเรียนได้รับเชิญยกเว้นนักเรียนหนึ่งคน คุณควรทำอย่างไร

มีนักเรียนคนใหม่ซึ่งสวมแว่นตาขนาดใหญ่ในชั้นเรียนของคุณ เด็กอีกคนในชั้นเรียนเริ่มหัวเราะ ตอนเที่ยง เขานั่งอยู่คนเดียว คุณควรทำอย่างไร

มีข้อความล้อเลียนเพื่อนในห้องส่งมาให้คุณและนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนของคุณ เพื่อนในห้องคนที่ถูกล้อเลียนไม่รู้ถึงข้อความกลุ่มที่เป็นความลับนั้น คุณควรทำอย่างไร

เคย์ล่า (Kayla) ตัดผมใหม่ และช่างทำผมตัดผมของเธอสั้นกว่าที่เธอต้องการโดยไม่ได้ตั้งใจ เพื่อนของคุณทุกคนบอกว่าเธอดูเหมือนเด็กผู้ชาย เคย์ล่า (Kayla) ไม่พอใจ คุณควรทำอย่างไร

การวิเคราะห์สถานการณ์ความเห็นอกเห็นใจ

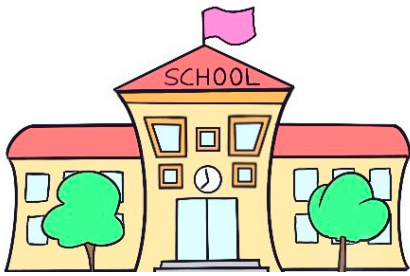
ชื่อ: _____

1. คุณคิดว่าบุคคลในสถานการณ์ของคุณรู้สึกอย่างไร
2. สถานการณ์นี้จะทำให้คุณรู้สึกอย่างไร
3. หากคุณพบเห็นสถานการณ์นี้ในชีวิตจริง คุณจะทำอย่างไรเพื่อแสดงความเห็นอกเห็นใจ

การแสดงความเคารพ

ฉันจะแสดงออกถึงความเคารพได้อย่างไร

ที่โรงเรียน

ที่บ้าน

ในชุมชน

บัตรสถานการณ์เรื่องความเคารพ

<p>บัตรใบที่ 1 ครูของจอห์นนี่ (Johnny) ขอให้ทุกคนนำหนังสือคณิตศาสตร์และดินสอออกมา จอห์นนี่ (Johnny) โกรธมากเพราะลืมทำการบ้านมาและไม่ได้เอาน้ำหนักคณิตศาสตร์หรือดินสอออกมา เมื่อครูของเขาเตือนเขาให้ทำตามคำสั่ง เขาก็ยังคงไม่ปฏิบัติตาม จอห์นนี่ (Johnny) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ จอห์นนี่ (Johnny) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพต่อครู</p>	<p>บัตรใบที่ 2 ซาราห์ (Sarah) อยู่ที่สวนสนุก เธอโยนลูกบอลฝรั่งทิ้งบนพื้นเมื่อกินเสร็จและวิ่งไปเล่นชิงช้า ซาราห์ (Sarah) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ ซาราห์ (Sarah) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงให้เห็นว่าเธอมีความเคารพต่อชุมชน</p>
<p>บัตรใบที่ 3 เบน (Ben) กำลังวิ่งอยู่ในโถงทางเดินระหว่างทางไปห้องน้ำ ครูคนหนึ่งที่เขาไม่รู้จักบอกให้เขาเดินเบน (Ben) ไม่สนใจครูและยังวิ่งต่อไป เบน (Ben) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ เบน (Ben) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพเมื่ออยู่ในโรงเรียน</p>	<p>บัตรใบที่ 4 ครูของแอนนา (Anna) บอกให้ชั้นเรียนนำแท็บเล็ตไปเก็บและกลับไปนั่งที่ แอนนา (Anna) ต้องการเล่นเกมที่กำลังเล่นอยู่ให้จบ เธอจึงไม่สนใจคำสั่งครูและเล่นเกมต่อ แอนนา (Anna) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ แอนนา (Anna) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพต่อครู</p>
<p>บัตรใบที่ 5 ทีมเบสบอลของเอริก (Eric) ไม่ได้เป็นผู้ชนะในการแข่งขันครั้งใหญ่ เอริก (Eric) โกรธมาก เมื่อถึงเวลาที่ทั้งสองทีมจะจับมือกันเอริก (Eric) นั่งอยู่บนม้านั่งและปฏิเสธที่จะจับมือกับอีกทีม เอริก (Eric) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ เอริก (Eric) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพ</p>	<p>บัตรใบที่ 6 แม่ของฌอน (Sean) บอกเขาว่า เขายังเล่นกับเพื่อนไม่ได้จนกว่าเขาจะทำความสะอาดห้องให้เสร็จ ฌอน (Sean) ไม่อยากทำความสะอาดห้อง แต่เขาอยากออกไปเล่นข้างนอกจริง ๆ ฌอน (Sean) เดินขึ้นไปชั้นบนและทำความสะอาดห้องตามที่แม่ขอ ฌอน (Sean) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่</p>
<p>บัตรใบที่ 7 คุณยายของเซเรน่า (Serena) ทำพาสต้าสำหรับมือเย็น เซเรน่า (Serena) ไม่ชอบพาสต้า ที่โต๊ะอาหาร เธอตะโกนใส่คุณยายที่ทำพาสต้าและบอกยายว่ายายเป็นคนทำอาหารได้แย่ที่สุด เซเรน่า (Serena) เป็นคนมีความเคารพหรือไม่ เซเรน่า (Serena) ควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพต่อยายของเธอ</p>	<p>บัตรใบที่ 8 ในระหว่างการแสดงและการบรรยาย เด็กชายสองคนจะเริ่มหัวเราะเมื่อเพื่อนร่วมชั้นกำลังพูดคุยก่อนป็นภาพยนตร์เรื่องโปรดของเธอ พวกเขาหัวเราะและพูดว่านั่นเป็นภาพยนตร์ที่น่าเบื่อ เด็กเรียนเหล่านี้ให้เกียรติเพื่อนร่วมชั้นหรือไม่ เด็กผู้ชายควรทำอย่างไรเพื่อแสดงความเคารพ</p>

ตัวอย่างคำพูดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

“ความซื่อสัตย์อย่างแท้จริงคือการทำในสิ่งที่ถูกต้อง พร้อมตระหนักว่าไม่มีใครทราบว่าคุณทำสิ่งนั้นหรือไม่”

“ความซื่อสัตย์คือการเลือกความคิดและการกระทำของคุณโดยยึดตามค่านิยมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว”

“ผู้ใดก็ตามที่ประมาทกับความจริงในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ จะเป็นคนไม่น่าเชื่อถือในเรื่องสำคัญ ๆ”

“ในการทำสิ่งที่ถูกต้องมักเกิดขึ้นในเวลาที่คุณต้องเสมอ”

“ความซื่อสัตย์คือการทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ว่าจะไม่มีใครเฝ้าดูอยู่”

“ภูมิปัญญาคือการรู้เส้นทางที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์คือการใช้เส้นทางนั้น”

“ความซื่อสัตย์ไม่ใช่สิ่งที่เราแสดงออกต่อสาธารณะ แต่เป็นเส้นทางเดินของเราและสิ่งที่เราปฏิบัติอย่างลับ ๆ ซึ่งจะช่วยให้เรามีความซื่อสัตย์”

“ความซื่อสัตย์อาจไม่ทำให้คุณมีเพื่อนมากนัก แต่จะทำให้คุณมีเพื่อนที่ดีเสมอ”

สถานการณ์ความท้าทายด้านความซื่อสัตย์

อ่านสถานการณ์สมมติเหล่านี้ให้ขึ้นเรียนของคุณฟัง นักเรียนจะต้องเลือกสิ่งที่พวกเขาจะทำสำหรับแต่ละสถานการณ์ และไปอยู่ในฝั่งที่เลือก โดยแบ่งเป็น 1 และ 2

1. เพื่อนของคุณมาหาที่บ้าน และคุณทั้งสองคนใช้คอมพิวเตอร์ของแม่คุณ เพื่อนของคุณต้องการให้คุณเข้าไปที่เว็บไซต์ที่คุณรู้ว่าแม่ของคุณไม่ต้องการให้คุณดู อย่างไรก็ตามแม่ของคุณต้องไปที่บ้านของเพื่อนบ้านสักครู่ ดังนั้นจึงเหลือแค่คุณและเพื่อนของคุณอยู่ที่บ้าน คุณจะ...

ตัวเลือก 1: ...เข้าเว็บไซต์เว็บดังกล่าว แม่ของคุณไม่ได้อยู่บ้านตอนนี้ และแม่อาจไม่รู้เลยว่าคุณเข้าดู

ตัวเลือก 2: ...บอกเพื่อนของคุณว่าควรดูเว็บไซต์อื่นหรือทำอย่างอื่นดีกว่า คุณอาจเตือนเพื่อนของคุณเข้าชมเว็บไซต์นั้น

2. คุณไม่มีเวลาอ่านหนังสือเตรียมสอบ และคุณยายบอกว่าคุณต้องสอบได้ "A" จึงจะไปห้างสรรพสินค้ากับเธอได้ในสุดสัปดาห์นี้ ในระหว่างการสอบ คุณสังเกตเห็นว่าคุณสามารถมองเห็นคำตอบของนักเรียนที่นั่งอยู่ข้าง ๆ คุณได้อย่างง่ายดาย คุณจะ...

ตัวเลือก 1: ...ลอกข้อสอบนักเรียนคนนั้น คุณรู้ว่านักเรียนคนนั้นอ่านหนังสือมาและอาจมีคำตอบที่ถูกต้อง

ตัวเลือก 2: ...เลือกทำโดยใช้ความสามารถของคุณเอง คุณอาจไม่ได้ "A" แต่คุณไม่ได้โกง

3. คุณเห็นเพื่อนสนิทของคุณขโมยเงินจากกระเป๋าเป้ของนักเรียนคนอื่นในชั้นเรียนของคุณ คุณจะ...

ตัวเลือก 1: ...รายงานสิ่งที่เห็นให้ครูทราบ คุณรู้ว่าเพื่อนของคุณอาจโกรธ แต่ตอนนี้นักเรียนในชั้นเรียนของคุณไม่มีเงินซื้ออาหารกลางวัน

ตัวเลือก 2: ...ไม่พูดอะไรเลย คุณไม่ใช่คนที่ขโมยเงินเสียหน่อย

ความคิดในแง่บวก

ฉันเป็นคนฉลาด

ฉันเป็นคนขยัน

ฉันเป็นเพื่อนที่ดี

ฉันมีความรับผิดชอบ

ฉันฟังพาได้

ฉันตลก

ฉันกล้าหาญ

ฉันเล่นกีฬาเก่ง

ฉันเป็นนักอ่านที่ยอดเยี่ยม

ฉันชอบช่วยเหลือคนอื่น

ฉันเก่งคณิตศาสตร์

ฉันเป็นคนที่ให้เกียรติผู้อื่น

ฉันเป็นที่ชื่นชอบ

ฉันใจดี

ฉันมีความเป็นศิลปิน

ความคิดเชิงลบ

ฉันโง่

ฉันไม่เคยทำอะไรได้ถูกต้องเลย

ฉันเล่นกีฬาแย่มาก

ไม่มีใครอยากเป็นเพื่อนฉัน

ทุกอย่างยากไปหมด

ฉันวาดรูปไม่ได้

ทุกคนใจร้าย

ครูของฉันมักตะโกนใส่ฉันเสมอ

ฉันเกลียดคณิตศาสตร์

พี่ชายของฉันไม่เคยอยากเล่นกับฉัน

ช่วงพักที่โรงเรียนนั้นน่าเบื่อ

ฉันอ่านหนังสือไม่เก่ง

ฉันจะสอบตก

ฉันมักโดนเอ็ดให้ทำงานบ้านเสมอ

ฉันไม่เคยทำอะไรที่สนุกเลย

เป้าหมายของความอดทน

เป้าหมายระยะยาวของฉันคือ: _____

_____

_____

เมื่อฉันทำตามเป้าหมายเสร็จแล้ว จะเป็นแบบนี้...

เป้าหมายของความอดทน

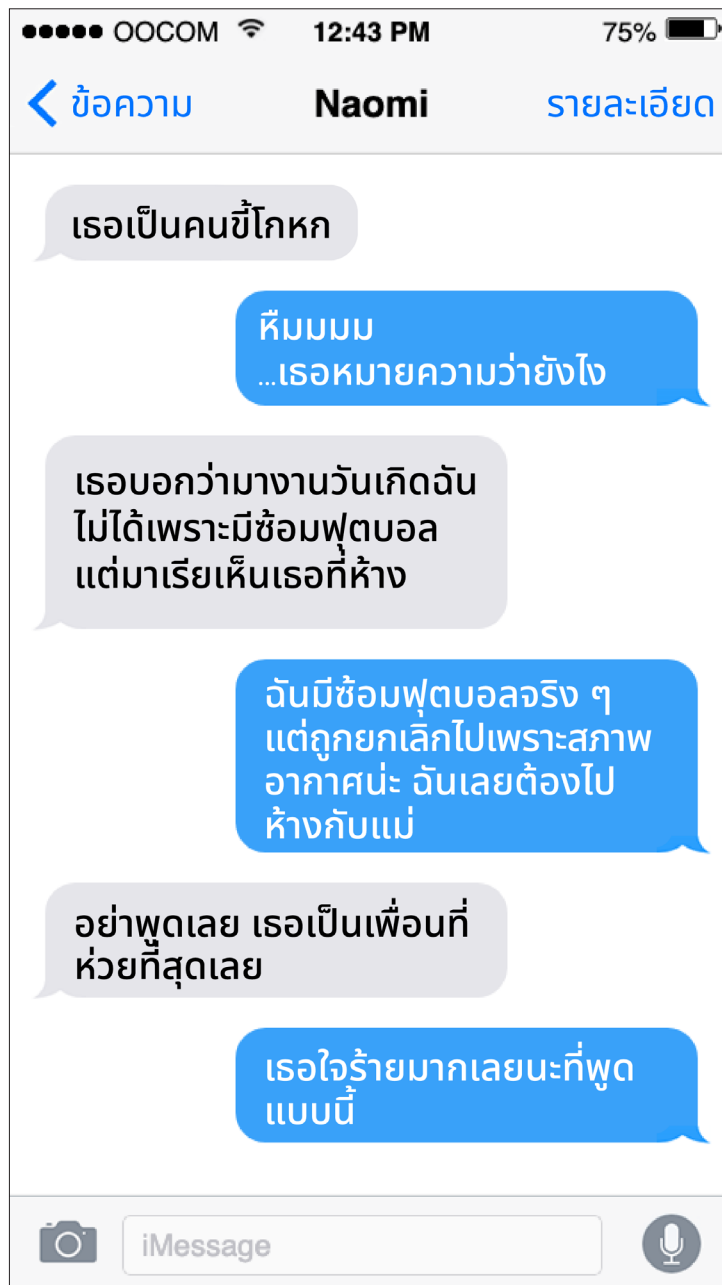
เมื่อฉันทำตามเป้าหมายเสร็จแล้ว จะเป็นแบบนี้...

<u>เป้าหมายระยะสั้น 1:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องมี:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องทำ:</u>	<u>ที่มองเห็น:</u>
<u>เป้าหมายระยะสั้น 2:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องมี:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องทำ:</u>	<u>ที่มองเห็น:</u>
<u>เป้าหมายระยะสั้น 3:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องมี:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องทำ:</u>	<u>ที่มองเห็น:</u>
<u>เป้าหมายระยะสั้น 4:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องมี:</u>	<u>สิ่งที่ฉันจำเป็นต้องทำ:</u>	<u>ที่มองเห็น:</u>
<u>เป้าหมายระยะยาว:</u>			<u>ที่มองเห็น:</u>

ตัวอย่าง “ภาษาคุณ (YOU-MESSAGE)”

อ่านข้อความสนทนาระหว่างนาโอมิ (Naomi) (ข้อความสีขาว)
และเพื่อนของเธอ (ข้อความสีน้ำเงิน)

คุณจะรู้สึกอย่างไรหากคุณเป็นเพื่อนของนาโอมิ (Naomi)

การฝึก “ภาษาฉัน (I-MESSAGE)”

คำสั่ง: อ่านตัวอย่างต่อไปนี้

ลองจินตนาการว่าสถานการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นกับคุณ จากนั้นเขียน “ภาษาฉัน (I-Message)”
ของคุณเองสำหรับแต่ละตัวอย่าง

ตัวอย่าง:

แม่ของคุณกำลังบังคับให้คุณตัดผมก่อนจะไปเยี่ยมปู่คุณย่า แต่คุณต้องการทรงผมเดิม

ฉันรู้สึก ไม่พอใจ

เมื่อคุณ บังคับให้ฉันเปลี่ยนทรงผม

เพราะ ฉันชอบทรงผมของฉันแบบนี้

1. เพื่อนร่วมทีมล้อเลียนรองเท้าที่คุณสวมในการฝึกซ้อม

ฉันรู้สึก _____

เมื่อคุณ _____

เพราะ _____

2. เพื่อนร่วมชั้นของคุณจะไม่ยอมให้คุณเล่นเกมด้วยในช่วงพัก

ฉันรู้สึก _____

เมื่อคุณ _____

เพราะ _____

3. พี่น้องของคุณเรียกคุณว่า “เด็กเนิร์ด” เนื่องจากคุณชอบอ่านหนังสือ

ฉันรู้สึก _____

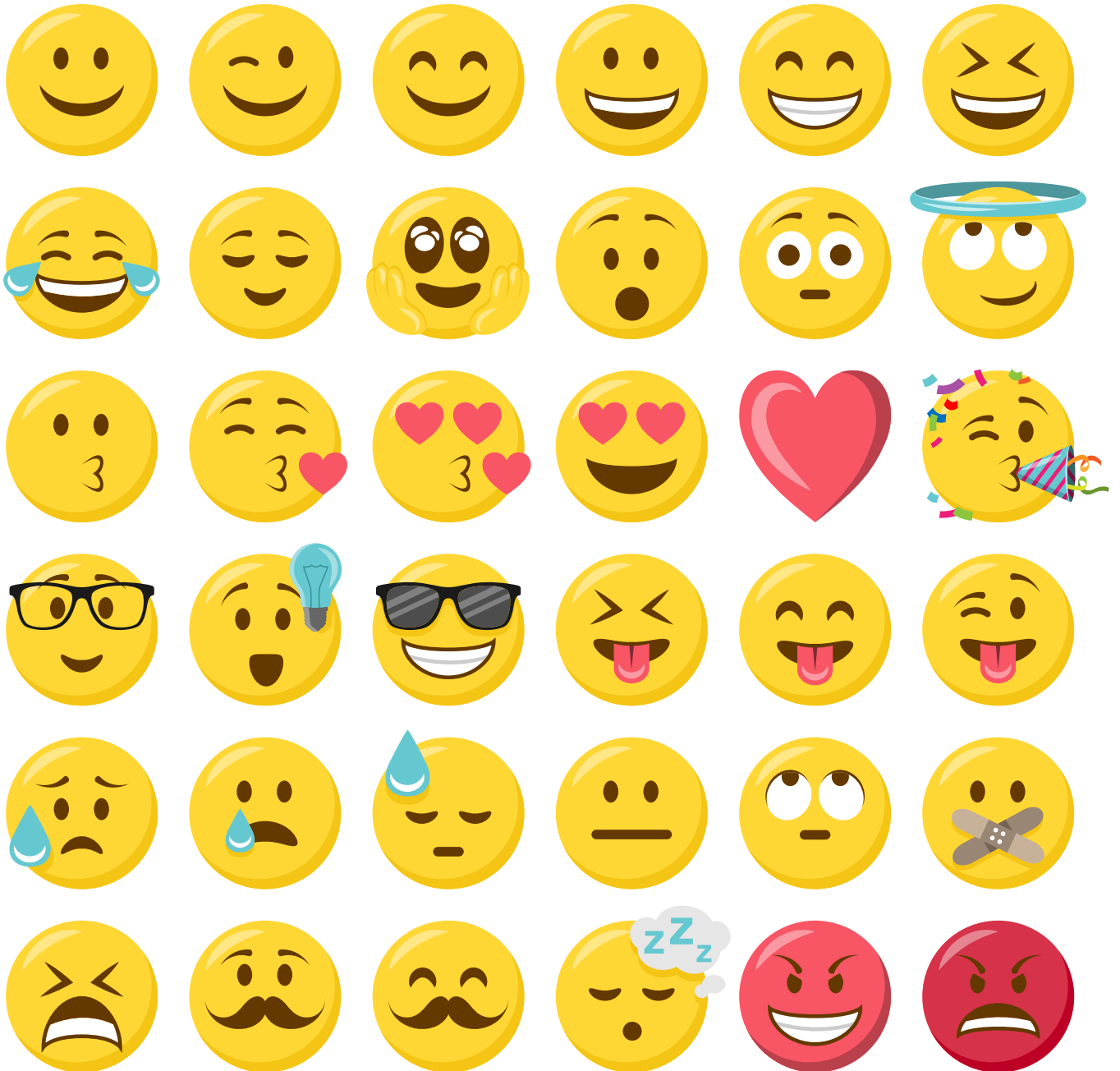
เมื่อคุณ _____

เพราะ _____

การแก้ปัญหาความขัดแย้งหมวดดู

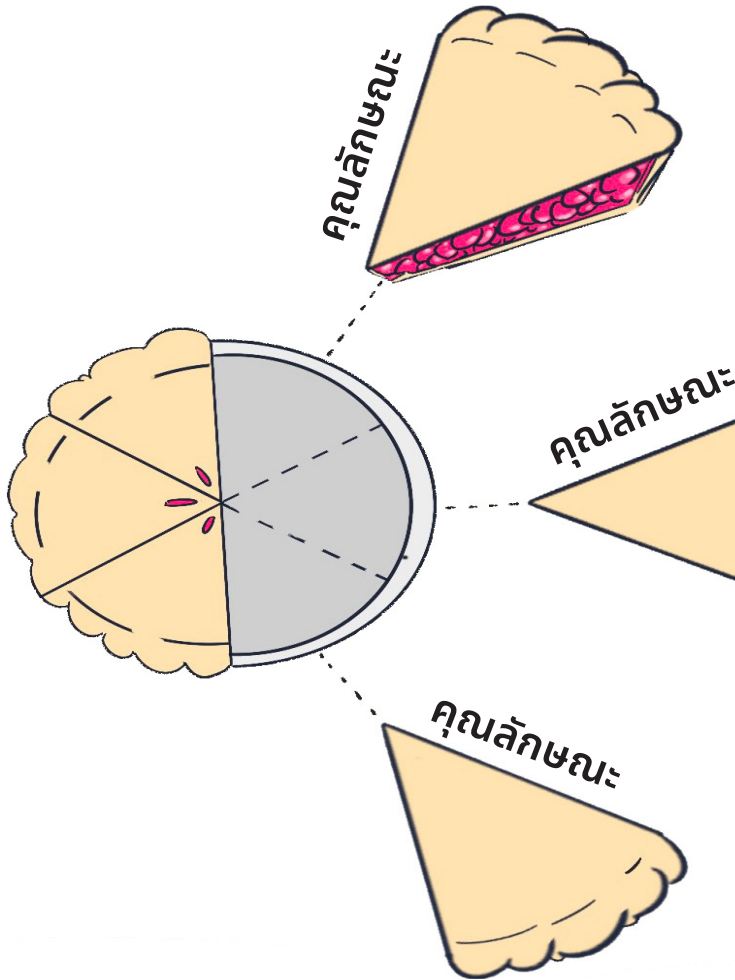
อีโมจิทางอารมณ์

รายการสถานการณ์แรงกดดันจากเพื่อน

1. คุณและกลุ่มเพื่อน ๆ กำลังเล่นฟุตบอลอยู่ในสนามใกล้ ๆ บ้านของคุณ คุณถูกบอกให้กลับบ้านเมื่อเริ่มมีด ก่อนที่จะมีด เด็กเก่งคนหนึ่งในละแวกบ้านเชิญคุณและกลุ่มเพื่อน ๆ ให้ไปเล่นเกมยามค่ำที่สวนหลังบ้านของเขา เพื่อนของคุณทุกคนตัดสินใจที่จะไป แต่คุณรู้ว่าคุณต้องกลับบ้านเมื่อค่ำมีด
2. ในระหว่างเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อนร่วมชั้นคนหนึ่งของคุณไปที่เว็บไซต์ที่คุณรู้ว่าไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าดูขณะอยู่ที่โรงเรียน เธอต้องการให้คุณไปที่เว็บไซต์ดังกล่าวด้วยเพื่อที่เธอจะได้ให้คุณดูวิดีโอ “เจ๋ง ๆ” เพื่อนร่วมชั้นของคุณบอกว่าคุณเป็นสัตว์เลี้ยงตัวโปรดของครูถ้าคุณปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา
3. เจอรัลโด (Geraldo) ต้องการรองเท้าสตั๊ดฟุตบอลสักคู่จริง ๆ คุณยายของเขาไปส่งเขาที่ห้างสรรพสินค้าในละแวกบ้านและให้เงินเขาไปซื้อรองเท้า ขณะที่เขาเดินไปยังแผนกรองเท้า เขาสังเกตเห็นกลุ่มนักฟุตบอลสวมกางเกงขาสั้นเล่นฟุตบอลเหมือนกันทั้งกลุ่ม แม้ว่าเขาต้องการรองเท้าสตั๊ดฟุตบอลมาเป็นเวลานาน แต่เจอรัลโด (Geraldo) ก็รู้สึกกดดันที่จะต้องทำตัวให้เท่และเข้ากันกับนักฟุตบอลคนอื่น ๆ
4. ในระหว่างนั่งรถประจำทางไปโรงเรียน เพื่อนร่วมชั้นกามาซวน (Naquan) ว่าเขาจะลอกการบ้านได้หรือไม่ นาซวน (Naquan) อาจจะบอกว่าไม่ได้เพราะเขารู้ว่านี่คือการโกง แต่เพื่อนร่วมชั้นของเขาบอกกับเขาว่า “มีแต่เด็กเนิร์ดเท่านั้นแหละที่ไม่ยอมบอกคำตอบให้คนอื่น นายอยากเป็นเด็กเนิร์ดหรือ”
5. ขณะที่ดีแอนนา (DeAnna) กำลังซ่อมเต็นท์ของโรงเรียน เด็กสาวที่เพิ่งมาเข้าเรียนใหม่ก็พยายามที่จะลุกขึ้นและเข้าร่วมวงเต็นท์ของเพื่อนของเธอ เพื่อนของดีแอนนา (DeAnna) ทั้งหมดต่างกลอกตา และเดินย้ายไปมาเพื่อไม่ให้เด็กคนใหม่เข้าร่วมวง ดีแอนนา (DeAnna) สังเกตเห็นว่าเด็กสาวคนใหม่ดูเหงา ๆ แต่เธอก็ไม่ต้องการให้เพื่อนของเธอมองว่า “ไม่น่ารัก” ต่อเพื่อน ๆ ของเธอ
6. ราเชล (Rachel) นั่งเงียบ ๆ ในชั้นเรียน พร้อมกับอ่านหนังสือตามที่ครูสั่ง กันไदनั้นเพื่อนสนิทของเธอที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ขอให้เธอส่งโน้ตให้นักเรียนอีกคนหนึ่ง ราเชล (Rachel) กลัวถูกทำโทษแต่ไลลา (Leila) ช่มชู้ว่าจะไม่เป็นเพื่อนสนิทกับเธออีกต่อไปหากเธอไม่ส่งต่อนโน้ตนั้น

แผนภูมิมวงกลมคุณลักษณะ

ตัวอย่าง

- _____
- _____

ตัวอย่าง

- _____
- _____

ตัวอย่าง

- _____
- _____

แผนภูมิความเป็นพลเมือง

ฉันกำลังจะทำให้โลกนี้ดีขึ้นโดย ...

ที่โรงเรียน	ที่บ้าน	ในชุมชนของฉัน